

ja, hogy Gellért Oszkár valóban mentességet élvezett, ha nem is volt öskereszténynek nevezhető. Az 1945 utáni újrakezdés történetét a szerző pontosan mutatja meg. A Révai Rt. kebelében való munkálkodásra már nincs idő: az államosítások elől nincs menekvés.

VOIT KRISZTINA

Grenzen überschreiten. Beiträge zur deutsch-ungarischen Kulturwissenschaft. Hrsg. von Thomas BREMER. Halle an der Saale, 2001. Verlag Janos Stekovics, 126 l. /Colloquium Hallense, Bd. 2./

A tudományköziség ma oly sokat hangoztatott szempontját valóban érvényesítve került sor Halléban egy olyan német-magyar szimpozícionra, amelynek ürügyéül a vasfüggöny lebontásának tizedik évfordulója szolgált. Az ismert, történelmivé vált események arra készítették a német és magyar résztvevőket, hogy előadásai középpontjába a kapcsolatok és kölcsönhatások vizsgálatát állítsák. A gazdag tartalmú kötetből megtudhatjuk, miképpen történt a szász-magdeburgi jog recepciója Kelet-Európában (a példa, az esettanulmány a magyar befogadás), milyen tudományos kapcsolatok mutathatók ki a wittenbergi, hallei egyetem és Magyarország között, az alapítástól kezdve egészen a jelenkorig, méghozzá az egyetemi iratok tanúságtétele szerint; rendkívül érdekes a hallei magyar könyvtár történetét bemutató tanulmány, az alcím szerint az írott, az elvesztett, a nyomtatott és a digitális katalógusok alapján mutatja be a szerzőnő kutatása tárgyát. A bölcséleti érintkezéseket két írásból ismerjük meg, mindkettőnek Lukács György az egyik főszereplője. A szegedi színház történet epizódjainak feltárását követi és a kötetet zárja egy

zenetörténeti és egy olyan tanulmány, amely a német nyelv magyarországi helyzetét világítja meg. A kötet egész irányultságára a cím utal: a határok átlépése, magyarázatul: az összehasonlító kulturológia formái. Erre az említett könyvtártörténeti értekezés kiváló példát ad. A Bibliotheca Nationis Hungaricae alapítója egy magyar exuláns, Georgius Michaelis (1640–1725), tartalmát három körben lehet súlypontozni: kortársi alkalmi versek gyűjteménye, az üldözött magyar protestánsokról szóló irodalom, „wittenbergensia”. Ez utóbbin belül: magyar nyelvű szövegek, Magyarország területén nyomtatott szövegek (nyelvtől és a szerző személyétől függetlenül), „hungarus” szerzők szövegei, külföldi nyomtatványok, nyomtatott művek, amelyeknek magyar vonatkozásai vannak.

Itt jegyzem meg, hogy a tanulmány magyar szerzők műveire (is) épít, többek között Bucsay Mihályéra, Németh S. Katalinéra.

Az egyetemjárás krónikáját tartalmazó tanulmány függelékében a hallei egyetem orvosi karán promoveált magyar hallgatók (hungarusok) listáját kapjuk, 67 nevet a XVII–XVIII. századból ábécé rendben. Kronológiailag az első adat még 1695-ből származik, ekkor végzett Hoffsteter, Johann Christoph és Huszti-Szabó István, az utolsó adat pedig 1769-ből való, ekkor végzett Milloradovics Péter. S bár a kötet minden tanulmánya megérdemelné a bővebb ismertetést, ezúttal csak a résztvevők névsorát közlöm: német részről Heiner Lück, Ralf-Torsten Speler, Dorothea Sommer, Thomas Bremer, magyar részről Fehér M. István, Kürtösi Katalin, Székely András és Földes Csaba névvel találkozunk.

A számos hasznos információval, új kutatási eredményekkel jellemezhető kötet megérdemelné, hogy szélesebb körben ismertté váljék.

FRIED ISTVÁN